

Ljubljana, 16. 4. 2025

ZADEVA: PREDLOG SPREMEMBE ČETRTEGA ODSTAVKA 170. IN ČETRTEGA ODSTAVKA 171. ČLENA KZ-1

I. UVOD

V Zavodu Open v okviru projektov Na radarju in Pravna mreža za varstvo demokracije pozdravljamo, da se s [Predlogom zakona o spremembah in dopolnitvah Kazenskega zakonika](#) (v nadaljevanju: **predlog KZ-1L**), ki je trenutno v obravnavi v Državnem zboru, predlaga črtanje šestega odstavka 170. in šestega odstavka 171. člena Kazenskega zakonika¹ (v nadaljevanju: **KZ-1**), ki določata pregon storilca na predlog oškodovanca, če sta kaznivi dejanj posilstva ali spolnega nasilja storjeni proti osebi, s katero storilec živi v zakonski, zunajzakonski skupnosti (ali registrirani istospolni skupnosti). Žrtve takšnih kaznivih dejanj so namreč pogosto pod močnim psihološkim vplivom storilca, ki je njihov zakonec oziroma partner, zaradi česar predlog za pregon pogosto umaknejo oziroma ga ne podajo. Skladno s tem ocenjujemo, da predlagana sprememba prinaša večje varstvo žrtev posilstva in spolnega napada v zakonski zvezi in zunajzakonski skupnosti.

Kljub temu opozarjamo na to, da predlog KZ-1L, ki spreminja 170. in 171. člen KZ-1, ne odpravlja nekaterih bistvenih pomanjkljivosti obstoječe opredelitve kaznivega dejanja posilstva in spolnega nasilja. V nadaljevanju zato podajamo predlog spremembe četrtega odstavka 170. in četrtega odstavka 171. člena KZ-1.

II. BESEDILO PREDLAGANIH SPREMEMB

V Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Kazenskega zakonika z dne 21. 2. 2025 (EVA 2024-2030-0017, v nadaljevanju: **predlog KZ-1L**) se spremeni in dopolni 4. člen in 5. člen, in sicer:

K 4. členu predloga KZ-1L:

4. člen se dopolni tako, da se pred predlog, ki se glasi: »V 170. členu se šesti odstavek črta.«, doda nov predlog, ki se glasi:

¹ Kazenski zakonik, Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo, 54/15, 6/16 – popr., 38/16, 27/17, 23/20, 91/20, 95/21, 186/21, 105/22 – ZZNŠPP, 16/23 in 107/24 – odl. US.

»V 170. členu se četrti odstavek spremeni tako, da se glasi:

“(4) Če je dejanje iz prvega in tretjega odstavka storjeno grozovito ali posebno poniževalno ali če sta dejanje storili dve ali več oseb istočasno ali zaporedoma ali nad obsojenci ali drugimi osebami, ki jim je vzeta prostost, se storilec za dejanje iz prvega odstavka kaznuje z zaporom od enega do desetih let, za dejanje iz tretjega odstavka pa z zaporom od treh do petnajstih let.”«

K 5. členu predloga KZ-1L:

5. člen se dopolni tako, da se pred predlog, ki se glasi: »V 171. členu se šesti odstavek črta.«, doda nov predlog, ki se glasi:

»V 171. členu se četrti odstavek spremeni tako, da se glasi:

“(4) Če je dejanje iz prvega in tretjega odstavka storjeno grozovito ali posebno poniževalno ali če sta dejanje storili dve ali več oseb istočasno ali zaporedoma ali nad obsojenci ali drugimi osebami, ki jim je vzeta prostost, se storilec za dejanje iz prvega odstavka kaznuje z zaporom od šestih mesecev do desetih let, za dejanje iz tretjega odstavka pa z zaporom od treh do petnajstih let.”«

III. OBRAZLOŽITEV PREDLAGANIH SPREMEMB

A. *Problematičnost zakonskih znakov »več oseb« in »zaporedoma« v četrtem odstavku 170. in 171. člena KZ-1*

1. *Trenutna ureditev četrtega odstavka 170. in četrtega odstavka 171. člena KZ-1*

KZ-1 v prvem odstavku 170. člena določa temeljno obliko kaznivega dejanja posilstva, po kateri se z zaporom od šestih mesecev do petih let kaznuje, kdor brez privolitve druge osebe doseže, da ta spolno občuje ali s tem izenačeno spolno ravna. Temeljna oblika spolega nasilja pa je urejena v prvem odstavku 171. člena KZ-1, ki določa, da se z zaporom do petih let kaznuje, kdor brez privolitve druge osebe doseže, da ta stori ali trpi kakšno spolno dejanje, ki ne predstavlja posilstva iz 170. člena KZ-1.

V tretjem odstavku 170. člena KZ-1 je urejena kvalificirana oblika temeljne inkriminacije iz prvega odstavka tega člena, po kateri se kaznuje z zaporom od enega do desetih let, kdor prisili drugo osebo k spolnemu občevanju ali s tem izenačenemu spolnemu ravnanju, tako da uporabi silo ali zagrozi z neposrednim napadom na življenje ali telo. Četrti odstavek 170. člena KZ-1 nadalje uvaja kvalificirano obliko tega dejanja, po kateri se storilec kaznuje z zaporom od treh do petnajstih let, če je dejanje iz prejšnjega (tj. tretjega) odstavka storjeno grozovito ali posebno poniževalno ali če je dejanje storilo več oseb zaporedoma ali nad obsojenci ali drugimi osebami, ki jim je vzeta prostost.

Smiselno enako določata tudi tretji in četrti odstavek 171. člena KZ-1 za kaznivo dejanje spolnega nasilja. KZ-1 namreč v tretjem odstavku 171. člena določa kvalificirano obliko

temeljnega kaznivega dejanja iz prvega odstavka tega člena, po kateri se kaznuje z zapornom od šestih mesecev do desetih let, kdor uporabi silo ali zagrozi drugi osebi z neposrednim napadom na življenje ali telo in jo tako prisili, da stori ali trpi kakšno spolno dejanje iz prvega odstavka tega člena. V četrtem odstavku 171. člena pa je urejena kvalificirana oblika tega dejanja, po kateri se storilec kaznuje z zapornom od treh do petnajstih let, če je dejanje iz prejšnjega (tj. tretjega) odstavka tega člena storjeno grozovito ali posebno poniževalno ali če je dejanje storilo več oseb zaporedoma ali nad obsojenci ali drugimi osebami, ki jim je vzeta prostost.

Četrty odstavek 170. in četrty odstavek 171. člena KZ-1 določata tri alternativne izvršitvene oblike, in sicer: (i) grozovito ali posebno poniževalno storjeno dejanje, (ii) dejanje, ki ga zaporedoma stori več oseb, in (iii) dejanje, storjeno nad obsojenci ali drugimi osebami, ki jim je odvzeta prostost.

V nadaljevanju izpostavljamo pomanjkljivosti trenutne opredelitve navedenih določb, in sicer problematičnost zakonskih znakov »*več oseb*« in »*zaporedoma*«, ki se pojavljata v zvezi izvršitveno obliko dejanja, ki ga zaporedoma stori več oseb.

2. Zakonski znak »*več oseb*«

Predlog KZ-1L, ki je trenutno v obravnavi v Državnem zboru, ne naslavlja pomanjkljivosti obstoječe ureditve kvalificirane oblike kaznivega dejanja posilstva in kaznivega dejanja spolnega nasilja v izvršitveni obliki dejanja, ki ga zaporedoma stori več oseb. Ta pomanjkljivost se je pokazala z najnovejšo sodno prakso Vrhovnega sodišča, in sicer v sodbi VSRS I Ips 44022/2017 z dne 23. 1. 2025, v kateri Vrhovno sodišče skladno z načelom zakonitosti v kazenskem pravu² utemeljuje, da se zaradi uporabe množinske oblike zakonskega znaka »*več oseb*« v drugem odstavku 171. člena takrat veljavnega KZ-1 oziroma četrtem odstavku trenutno veljavnega KZ-1 v to kvalificirano obliko kaznivega dejanja spolnega nasilja umeščajo samo tisti primeri, pri katerih gre za sotorilstvo vsaj treh oseb (nujno sotorilstvo treh oseb). To pomeni, da **kvalificirano oblika kaznivega dejanja spolnega nasilja iz četrtega odstavka 171. člena KZ-1 ne more biti podana v primeru, ko bi dejanje storila (samo) dva sotorilca**, temveč gre lahko kvečjemu samo za kaznivo dejanje iz tretjega odstavka 171. člena KZ-1. Čeprav se Vrhovno sodišče do tega ni izrecno opredelilo, **se enak problem kaže tudi v primeru kvalificirane oblike posilstva v četrtem odstavku 170. člena KZ-1**, ki prav tako vsebuje zakonski znak »*več oseb*«.

Po naši oceni se takšna ureditev nujnega sotorilstva treh oseb **ne sklada s kazenskopravno doktrino sotorilstva in splošnimi merili sotorilstva, kot jih ureja splošni del KZ-1**. Skladno z drugim odstavkom 20. člena KZ-1 namreč za sotorilstvo zadošča že skupno delovanje dveh oseb. Pri tem velja izpostaviti, kot je pojasnilo že Vrhovno sodišče v obravnavani zadevi, da kvalificirani obliki posilstva (četrty odstavek 170. člena KZ-1) in spolnega nasilja (četrty odstavek 171. člena KZ-1) danes **predstavljata edini določbi obstoječega KZ-1, ki predpisujeta izvršitev v sotorilstvu, na da bi se določneje opirali na splošna merila**

² Glej 28. člen Ustave Republike Slovenije, Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99, 75/16 – UZ70a in 92/21 – UZ62a, v nadaljevanju: **Ustava**) in 2. člen KZ-1.

sostorilstva,³ medtem ko se KZ-1 pri predpisovanju ostalih sosterilskih oblik kaznivih dejanj dosledno in jasno opira na splošna merila sosterilstva.⁴ Samo določbi četrtega odstavka 170. člena in 171. člena KZ-1 namreč predpisujeta po razlagi Vrhovnega sodišča nujno sosterilstvo (vsaj) treh oseb, medtem ko KZ-1 pri predpisovanju vseh ostalih oblik kvalificiranih dejanj v (nujnem) sosterilstvu, kot so dejanje uboja (drugi odstavek 115. člena KZ-1), velike tatvine (2. točka prvega odstavka 205. člena KZ-1), ropa (drugi odstavek 206. člena KZ-1), goljufije (tretji odstavek 211. člena KZ-1), izsiljevanja (tretji odstavek 213. člena KZ-1), prikrivanja (tretji odstavek 217. člena KZ-1), požiga (četrti odstavek 222. člena KZ-1), nasilništva (drugi odstavek 296. člena KZ-1) ter oviranja pogreba in skrutitve groba (tretji odstavek 312. člena KZ-1), dosledno uporablja besedno zvezo »*dve ali več oseb*« oziroma »*dvoje ali več oseb*«.

Kot ugotavlja že Vrhovno sodišče v obravnavani zadevi, takšna ureditev nadalje vzpostavlja razlikovanje med življenjskimi primeri sosterilstva dveh in primeri sosterilstva treh oseb, za katere je mogoče trditi, da so si pri kaznivem dejanju posilstva in spolnega nasilja v bistvenem podobni.⁵ **Ni namreč najti razumnega razloga, zakaj se s kvalificirano obliko inkriminira samo dejanje posilstva oziroma spolnega nasilja treh oseb v sosterilstvu, medtem ko se lahko dejanje dveh oseb subsumira samo pod milejšo obliko tega dejanja** (tretji odstavek 170. in tretji odstavek 171. člena KZ-1).

Razlikovanje med posilstvom oziroma spolnim nasiljem v sosterilstvu dveh oseb in sosterilstvom treh oseb se na abstraktni (zakonski) ravni odraža tudi v bistveno drugačnem kaznovalnem okvirju. Če kaznivo dejanje posilstva iz tretjega odstavka 170. člena KZ-1 izvršijo tri osebe v sosterilstvu, gre namreč za kvalificirano obliko, opredeljeno v četrtem odstavku 170. člena KZ-1, za katero je predpisan razpon kazni zapora **od treh do petnajstih let**, medtem ko gre v primeru enakega dejanja, ki ga izvršita dve osebi v sosterilstvu, za kaznivo dejanje iz tretjega odstavka 170. člena KZ-1, za katerega je predpisan razpon kazni zapora **od enega do desetih let**. Enako velja tudi za kvalificirano obliko kaznivega dejanja spolnega nasilja. Če kaznivo dejanje spolnega nasilja iz tretjega odstavka 171. člena KZ-1 izvršijo tri osebe v sosterilstvu, gre namreč za kvalificirano obliko, opredeljeno v četrtem odstavku 171. člena KZ-1, za katero je predpisan razpon kazni zapora **od treh do petnajstih let**, medtem ko gre v primeru enakega dejanja, ki ga izvršita dve osebi v sosterilstvu, za kaznivo dejanje iz tretjega odstavka 171. člena KZ-1, za katerega je predpisan razpon kazni zapora **od šestih mesecev do desetih let**.

Upoštevajoč splošni del KZ-1, ki omejuje možnost izreka pogojne obsodbe, je tovrstno razlikovanje med sosterilstvom dveh oseb in sosterilstvom treh (ali več) oseb z vidika kaznovalnega okvirja še toliko večje. KZ-1 namreč v drugem odstavku 58. člena določa, da se pogojne obsodbe ne sme izreči za kazniva dejanja, za katera je predpisana kazen zapora **najmanj treh let**. To pomeni, da na primer **sodišče trem sosterilcem**, ki so zaporedoma izvršili kaznivo dejanje posilstva oziroma spolnega nasilja, **ne more izreči pogojne obsodbe**, saj je po četrtem odstavku 170. in 171. člena KZ-1 predpisana kazen zapora najmanj treh let. Nasprotno pa sodišče **dvema sosterilcema**, ki sta zaporedoma izvršila kaznivo dejanje

³ Glej tudi sodbo Vrhovnega sodišča VSRS I Ips 44022/2017 z dne 23. 1. 2025, točka 20.

⁴ Prav tam.

⁵ Prav tam, točka 21.

posilstva oziroma spolnega nasilja, **lahko izreče pogojno obsodbo**, saj je v tem primeru najnižja predpisana kazen zapora nižja od treh let (tj. eno leto v primeru posilstva po tretjem odstavku 170. člena KZ-1 in šest mesecev v primeru spolnega nasilja po tretjem odstavku 170. člena KZ-1).

Takšno **razlikovanje se kaže tudi v praksi slovenskih sodišč**. Višje sodišče v Kopru je namreč ravno zato, ker sosterilstva dveh oseb ni moglo opredeliti kot kvalificirano obliko, sodbo sodišča prve stopnje spremenilo tako, da je njuno dejanje namesto kvalificirane oblike v takratnem drugem odstavku 171. člena (sedanji četrti odstavek 171. člena KZ-1) opredelilo po takratni temeljni obliki v prvem odstavku 171. člena (sedanji tretji odstavek 171. člena KZ-1), za katero je predpisana kazen zapora od šestih mesecev do desetih let, zaradi česar jima je **lahko izreklo pogojno obsodbo**, in sicer pet mesecev zapora s preizkusno dobo dveh let.⁶

Na tem mestu velja izpostaviti, da je v luči povedanega vprašljiva tudi skladnost obstoječe ureditve KZ-1 s Konvencijo Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima (v nadaljevanju: **Konvencija**). Ta namreč v 46. členu določa obveznost Republike Slovenije kot države pogodbenice, da sprejme potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da se lahko kot obteževalna okoliščina upošteva med drugim tudi primer, če sta kaznivo ravnanje, določeno v skladu s Konvencijo, kamor sodita tudi posilstvo in spolno nasilje, »storili **dve osebi ali ga je storilo več oseb skupaj**«, če ta obteževalna okoliščina ni že del bistvene sestavine kaznivega ravnanja. Pri tem se glede na zgoraj predstavljeno odločitev Višjega sodišča v Kopru, ki je izkoristilo možnost izreka pogojne obsodbe namesto kazni zapora, odpira vprašanje, ali je država dejansko sprejela potrebne zakonodajne oziroma druge ukrepe, s katerimi bi se sosterilstvo dveh oseb pri posilstvu oziroma spolnemu nasilju lahko upoštevalo kot obteževalna okoliščina.

Za odpravo problematike neutemeljenega razlikovanja med posilstvom oziroma spolnim nasiljem v sosterilstvu dveh oseb in sosterilstvom treh (ali več) oseb bi bilo zato smiselno **določbo četrtega odstavka 170. in četrtega odstavka 171. člena KZ-1 spremeniti in dopolniti tako, da bi zajemala tudi (nujno) sosterilstvo dveh storilcev**.

3. Zakonski znak »zaporedoma«

V zvezi z izvršitveno obliko »dejanja, ki ga zaporedoma stori več oseb« (četrti odstavek 170. in četrti odstavek 171. člena KZ-1), velja izpostaviti tudi pomislek glede zakonskega znaka »zaporedoma«. Slovenija se namreč uvršča med redke države, ki svojo kvalificirano obliko posilstva in spolnega nasilja glede sodelovanja več oseb v zakonu izrecno omejuje na zaporedno (sukcesivno) sodelovanje.⁷ Ta zakonski znak je sicer smiseln, saj preprečuje, da bi bil časovni okvir teh dveh kaznivih dejanj povsem odprt, vseeno pa opozarjamo na to, da dopušča razlago, po kateri bi storilci lahko odgovarjali za kvalificirano obliko samo, če so dejanje storili »zaporedoma«, ne bi pa odgovarjali za kvalificirano obliko, če bi takšno dejanje storili »hkrati« oziroma »istočasno«. Pri tem velja izpostaviti, da uporaba zakonskega znaka »zaporedoma« izhaja iz že preživetega razumevanja spolnih ravnanj kot »zgolj prodiranja

⁶ Sodba VSK II Kp 44022/2017 z dne 28. 8. 2024, točka 9.

⁷ Glej npr. D. Korošec, B. Novak, S. Zgaga Markelj: Veliki znanstveni komentar posebnega dela Kazenskega zakonika (KZ-1), 170. člen, str. 1105.

spolnega uda v nožnico«,⁸ po katerem posilstva in spolnega nasilja naj ne bi moglo izvrševati več oseb hkrati, saj naj bi takšno pojmovanje spolnega občevanja izključevalo simultano sotorilstvo, tj. hkratnost oziroma sočasnost izvrševanja takšnega dejanja s strani dveh ali več sotorilcev.⁹

Ker je sodišče vezano na načelo zakonitosti v kazenskem pravu (28. člen Ustave in 2. člen KZ-1) lahko **izključna uporaba zakonskega znaka »zaporedoma« tako pomembno omejuje kvalificirano obliko kaznivih dejanj posilstva in spolnega nasilja, saj dopušča (absurdno) situacijo, ko bi se obtoženci sklicevali na to, da niso izvršili kvalificirane oblike posilstva oziroma spolnega nasilja, ker so žrtev posiljevali oziroma nad njo izvajali spolno nasilje (»samo«) hkrati, ne pa zaporedoma**, kot to zahteva določba četrtega odstavka 170. in četrtega odstavka 171. člena KZ-1.

Skladno z navedenim bi bilo smiselno, da se pred zakonski znak »zaporedoma« doda tudi zakonski znak, ki nedvoumno zajema tudi možnost simultanosti oziroma istočasnosti takšnega dejanja, kot je na primer **»istočasno ali zaporedoma«**.

4. Predlagana sprememba

Skladno z navedenim pod točkama 2.2.1. in 2.2.2. predlagamo, da se izvršitveno obliko v četrtem odstavku 170. in četrtem odstavku 171. člena KZ-1, ki se glasi: **»če je dejanje storilo več oseb zaporedoma«**, spremeni in dopolni tako, da se glasi: **»če sta dejanje storili dve ali več oseb istočasno ali zaporedoma.«**

B. Odsotnost ureditve kvalificirane oblike iz četrtega odstavka v zvezi s temeljno obliko iz prvega odstavka 170. in 171. člena KZ-1

1. Sprememba 170. in 171. člena z novelo KZ-1H (2021)

Novela KZ-1H¹⁰ je leta 2021 v besedilo inkriminacij posilstva in spolnega nasilja dodala vsebinsko nova prva dva odstavka (prvi in drugi odstavek 170. člena KZ-1 ter prvi in drugi odstavek 171. člena KZ-1), ki po modelu afirmativnega soglasja (t. i. »samo ja pomeni ja«) kot temeljno obliko posilstva in spolnega nasilja inkriminirata poseg v spolno samoodločbo osebe brez njene privolitve, tj. brez njene navzven zaznavne, nedvoumne in svobodne volje. S to spremembo se je prejšnja temeljna oblika inkriminacije posilstva in spolnega nasilja iz prvega odstavka 170. oziroma 171. člena takrat veljavnega KZ-1, ki je temeljila na modelu prisile, po katerem se je od žrtve zahtevalo aktivno upiranje storilcu, kot nova kvalificirana oblika premaknila v sedanji tretji odstavek 170. oziroma tretji odstavek 171. člena KZ-1. Nadalje se je kvalificirana oblika prejšnje temeljne oblike, ki je bila urejena v drugem odstavku 170.

⁸ Prav tam, str. 1052 in 1105.

⁹ Prav tam, str. 1105. Avtorji komentarja pri tem pojasnjujejo, da je vztrajanje pri zaporednem (sukcesivnem) sotorilstvu posledica *»(doktrinarno precej nejasnega) dolgoletnega stališča slovenske sodne prakse«* oziroma stališča slovenske kazenskopravne teorije iz leta 1970, po katerem *»vsaj simultane sotorilstva pri kaznivem dejanju posilstva ne more biti oziroma ga ne more biti, "saj [da] istočasno ne moreta dva spolno občevati z žensko."«*

¹⁰ Uradni list RS, št. 95/21.

oziroma 171. člena takrat veljavnega KZ-1, premaknila v sedanji četrti odstavek 170. oziroma četrti odstavek 171. člena KZ-1.

2. *Problem odsotnosti ureditve kvalificirane oblike iz četrtega odstavka v zvezi s temeljno obliko iz prvega odstavka 170. in 171. člena KZ-1*

V zvezi z ureditvijo kvalificirane oblike iz četrtega odstavka 170. oziroma četrtega odstavka 171. člena KZ-1 opozarjamo na bistveno pomanjkljivost, ki je novela KZ-1H pri vpeljavi nove temeljne oblike posilstva in spolnega nasilja ni naslovila. Kvalificirani obliki kaznivega dejanja iz četrtega odstavka 170. oziroma četrtega odstavka 171. člena KZ-1 sta namreč preko besedne zveze »Če je dejanje iz **prejšnjega** odstavka storjeno [...]« še vedno navezani samo na tretji odstavek 170. oziroma tretji odstavek 171. člena KZ-1, ne pa tudi na novo temeljno obliko v prvem odstavku 170. oziroma prvem odstavku 171. člena KZ-1. Pri tem ni podanega razumnega razloga, zakaj se kvalificirana oblika v četrtem odstavku 170. oziroma 171. člena KZ-1 navezuje samo na dejanje, ki ga storilec izvrši s silo oziroma prisilo (tretji odstavek 170. oziroma 171. člena KZ-1), ne pa tudi na dejanje, ki ga storilec izvrši brez privolitve žrtve (prvi odstavek 170. oziroma 171. člena KZ-1). Ni si namreč težko predstavljati dejanja posilstva oziroma spolnega nasilja, ki bi ga storilec izvršil brez privolitve žrtve, ne pa s prisilo, ki bi bilo izvršeno v eni izmed treh kvalificiranih izvršitvenih oblik v četrtem odstavku 170. oziroma 171. člena KZ-1, torej (i) grozovito ali posebno poniževalno, (ii) zaporedoma s strani več oseb oziroma (iii) nad obsojenci ali drugimi osebami, ki jim je odvzeta prostost. Iz tega razloga bi bilo **treba četrti odstavek 170. člena oziroma 171. člena KZ-1 navezati tudi na prvi odstavek 170. oziroma 171. člena KZ-1.**

3. *Kazenska sankcija za kvalificirano obliko iz četrtega odstavka v zvezi s temeljno obliko iz prvega odstavka 170. in 171. člena KZ-1*

S predlagano navezavo kvalificirane oblike dejanja iz četrtega odstavka na temeljno obliko dejanja iz prvega odstavka 170. člena oziroma 171. člena KZ-1 je treba določiti tudi ustrezen kaznovalni okvir. Ta se mora razlikovati od kaznovalnega okvira pri trenutni navezavi kvalificirane oblike dejanja iz četrtega odstavka obravnavanih členov na kvalificirano obliko dejanja iz tretjega odstavka obravnavanih členov, ki predvideva kazen zapora od treh do petnajstih let. Pri navezavi četrtega odstavka na prvi odstavek obravnavanih členov gre namreč za t. i. kvalificirano obliko prve stopnje (tj. kvalificirano obliko temeljne oblike), medtem ko gre pri navezavi četrtega odstavka na tretji odstavek obravnavanih členov za t. i. kvalificirano obliko druge stopnje (tj. kvalificirano obliko kvalificirane oblike). Pri tem predlagamo, da se pri navezavi **kvalificirane oblike posilstva iz četrtega odstavka na temeljno obliko tega dejanja iz prvega odstavka 170. člena KZ-1** določi razpon predpisane kazni zapora **od enega do desetih let**. Teža takšne kvalificirane oblike posilstva, ki bi jo storilec izvršil brez privolitve žrtve iz prvega odstavka tega člena v eni izmed treh izvršitvenih oblik v četrtem odstavku 170. člena KZ-1, je po naši oceni namreč primerljiva s težo kvalificirane oblike posilstva iz tretjega odstavka tega člena, ki jo storilec izvrši s prisilo (tj. z uporabo sile ali grožnje z neposrednim napadom na življenje ali telo), za katero je predpisana kazen zapora od enega do desetih let. Predlagan razpon predpisane kazni zapora je nadalje utemeljen tudi s tem, da gre tako pri dejanju iz četrtega odstavka v navezavi s prvim odstavkom kot tudi pri dejanju iz tretjega odstavka 170. člena KZ-1 za t. i. kvalificirani obliki prve stopnje. Smiselno

enako velja tudi pri navezavi kvalificirane oblike spolnega nasilja iz četrtega odstavka na temeljno obliko tega dejanja iz prvega odstavka 171. člena KZ-1, za katero predlagamo razpon predpisane kazni zaporu od šestih mesecev do desetih let. Predlagan razpon predpisane kazni zaporu pri dejanju iz četrtega odstavka v navezavi s prvim odstavkom se namreč ujema s predpisano kaznijo iz tretjega odstavka 171. člena KZ-1, v obeh primerih pa gre tudi za t. i. kvalificirani obliki prve stopnje.

Poleg navedenega v zvezi s četrtem odstavkom 171. člena KZ-1 predlagamo manjši slovnični popravek oziroma dopolnitev, in sicer da se pred besedo »kaznuje« doda besedo »storilec«. Pri stavku, ki določa razpon kazni, namreč ni omembe storilca kot osebk (tj. stavčnega člena), temveč se uporablja samo besedno zvezo »se kaznuje«. Četrty odstavek se tako glasi: »Če je dejanje [...] storjeno [...] se kaznuje [...]«. Četrty odstavek se tako glasi: »Če je dejanje [...] storjeno [...] se storilec kaznuje [...]«. Pri tem velja izpostaviti, da četrty odstavek 170. člena KZ-1 kot tudi ostali členi KZ-1 v primerljivih stavčnih strukturah omenjajo storilca.

4. Predlagana sprememba

Skladno z navedenim predlagamo, da se četrty odstavek 170. in četrty odstavek 171. člena KZ-1, ki se glasi: »(4) Če je dejanje iz prejšnjega odstavka storjeno [...]«, spremeni in dopolni tako, da se glasi: »(4) Če je dejanje iz **prvega in tretjega odstavka** storjeno [...]«. Nadalje predlagamo, da se stavek v četrtem odstavku 170. člena KZ-1, ki se glasi: »se storilec kaznuje z zaporom od treh do petnajstih let«, spremeni in dopolni tako, da se glasi: »se storilec **za dejanje iz prvega odstavka** kaznuje z zaporom **od enega do desetih let, za dejanje iz tretjega odstavka pa z zaporom od treh do petnajstih let.**« Prav tako predlagamo, da se stavek v četrtem odstavku 171. člena KZ-1, ki se glasi: »se kaznuje z zaporom od treh do petnajstih let«, spremeni in dopolni tako, da se glasi: »se **storilec za dejanje iz prvega odstavka** kaznuje z zaporom **od šestih mesecev do desetih let, za dejanje iz tretjega odstavka pa z zaporom od treh do petnajstih let.**«

C. Sklep in besedilo 170. in 171. člena KZ-1 s predlaganimi spremembami

Skladno z navedenim predlagamo sledeče besedilo 170. in 171. člena KZ-1, pri čemer so predlagane spremembe označene z odebeljenim in podčrtanim besedilom:

Posilstvo

170. člen

(1) *Kdor brez privolitve druge osebe doseže, da ta spolno občuje ali s tem izenačeno spolno ravna, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.*

(2) *Privolitev iz prejšnjega odstavka tega člena je podana, če je oseba po svoji navzven zaznavni, nedvoumni in svobodni volji privolila v spolno občevanje ali s tem izenačeno spolno ravnanje in je bila sposobna sprejeti tako odločitev.*

(3) *Kdor prisili drugo osebo k spolnemu občevanju ali s tem izenačenemu spolnemu ravnanju, tako da uporabi silo ali zagrozi z neposrednim napadom na življenje ali telo, se kaznuje z zaporom od enega do desetih let.*

(4) Če je dejanje iz **prvega in tretjega** odstavka storjeno grozovito ali posebno poniževalno ali če **sta dejanje storili dve ali** več oseb **istočasno ali** zaporedoma ali nad obsojenci ali drugimi osebami, ki jim je vzeta prostost, se storilec **za dejanje iz prvega odstavka** kaznuje z zaporom **od enega do desetih let, za dejanje iz tretjega odstavka pa z zaporom** od treh do petnajstih let.

(5) Kdor prisili drugo osebo k spolnemu občevanju ali s tem izenačenemu spolnemu ravnanju, tako da ji zagrozi, da bo o njej ali njenih bližnjih odkril, kar bi škodovalo njeni ali njihovi časti ali dobremu imenu, ali da bo njej ali njenim bližnjim povzročil veliko premoženjsko škodo, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.

~~(6) Če so bila dejanja iz prvega, tretjega ali petega odstavka tega člena storjena proti osebi, s katero storilec živi v zakonski, zunajzakonski skupnosti ali registrirani istospolni skupnosti, se pregon začne na predlog.~~

Spolno nasilje

171. člen

(1) Kdor brez privolitve druge osebe doseže, da ta stori ali trpi kakšno spolno dejanje, ki ni zajeto v prejšnjem členu, se kaznuje z zaporom do petih let.

(2) Privolitev iz prejšnjega odstavka je podana, če je oseba po svoji navzven zaznavni, nedvoumni in svobodni volji privolila v spolno dejanje iz prejšnjega odstavka in je bila sposobna sprejeti tako odločitev.

(3) Kdor uporabi silo ali zagrozi drugi osebi z neposrednim napadom na življenje ali telo in jo tako prisili, da stori ali trpi kakšno spolno dejanje iz prvega odstavka tega člena, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do desetih let.

(4) Če je dejanje iz **prvega in tretjega** odstavka storjeno grozovito ali posebno poniževalno ali če **sta dejanje storili dve ali** več oseb **istočasno ali** zaporedoma ali nad obsojenci ali drugimi osebami, ki jim je vzeta prostost, se **storilec za dejanje iz prvega odstavka** kaznuje z zaporom **od šestih mesecev do desetih let, za dejanje iz tretjega odstavka pa z zaporom** od treh do petnajstih let.

(5) Kdor drugo osebo prisili, da stori ali trpi kakšno spolno dejanje iz prvega odstavka tega člena, tako da ji zagrozi, da bo o njej ali njenih bližnjih odkril, kar bi škodovalo njeni ali njihovi časti ali dobremu imenu, ali da bo njej ali njenim bližnjim povzročil veliko premoženjsko škodo, se kaznuje z zaporom do petih let.

~~(6) Če so bila dejanja iz prvega, tretjega ali petega odstavka tega člena storjena proti osebi, s katero storilec ali storilka živi v zakonski, zunajzakonski skupnosti ali registrirani istospolni partnerski skupnosti, se pregon začne na predlog.~~

Menimo, da bi predlagane spremembe zgornji dveh členov odpravile izpostavljene pomanjkljivosti trenutne ureditve četrtega odstavka 170. in četrtega odstavka 171. člena KZ-1.

PRILOGA¹¹

170. ČLEN KZ-1 PRED NOVELO KZ-1H (2021):

Posilstvo

170. člen

(1) Kdor prisili osebo drugega ali istega spola k spolnemu občevanju ali s tem izenačenemu spolnemu ravnanju, tako da uporabi silo ali zagrozi z neposrednim napadom na življenje ali telo, se kaznuje z zaporom od enega do desetih let.

(2) Če je dejanje iz prejšnjega odstavka storjeno grozovito ali posebno poniževalno ali če je dejanje storilo več oseb zaporedoma ali nad obsojenci ali drugimi osebami, ki jim je vzeta prostost, se storilec kaznuje z zaporom od treh do petnajstih let.

(3) Kdor prisili osebo drugega ali istega spola k spolnemu občevanju ali s tem izenačenemu spolnemu ravnanju, tako da ji zagrozi, da bo o njej ali njenih bližnjih odkril, kar bi škodovalo njeni ali njihovi časti ali dobremu imenu, ali da bo njej ali njenim bližnjim povzročil veliko premoženjsko škodo, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.

(4) Če sta bili dejanji iz prvega ali tretjega odstavka tega člena storjeni proti osebi, s katero storilec živi v zakonski, zunajzakonski skupnosti ali registrirani istospolni skupnosti, se pregon začne na predlog.

170. ČLEN KZ-1 PO NOVELI KZ-1H (2021):

Posilstvo

170. člen

(1) Kdor brez privolitve druge osebe doseže, da ta spolno občuje ali s tem izenačeno spolno ravna, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.

(2) Privolitev iz prejšnjega odstavka tega člena je podana, če je oseba po svoji navzven zaznavni, nedvoumni in svobodni volji privolila v spolno občevanje ali s tem izenačeno spolno ravnanje in je bila sposobna sprejeti tako odločitev.

(3) Kdor prisili drugo osebo k spolnemu občevanju ali s tem izenačenemu spolnemu ravnanju, tako da uporabi silo ali zagrozi z neposrednim napadom na življenje ali telo, se kaznuje z zaporom od enega do desetih let.

¹¹ S podčrtanim besedilom členov sta označena samo nova prva dva odstavka 170. in 171. KZ-1, ki sta bila dodana z novelo KZ-1H. Ostale spremembe teh dveh členov niso podčrtane.

(4) Če je dejanje iz prejšnjega odstavka storjeno grozovito ali posebno poniževalno ali če je dejanje storilo več oseb zaporedoma ali nad obsojenci ali drugimi osebami, ki jim je vzeta prostost, se storilec kaznuje z zaporom od treh do petnajstih let.

(5) Kdor prisili drugo osebo k spolnemu občevanju ali s tem izenačenemu spolnemu ravnanju, tako da ji zagrozi, da bo o njej ali njenih bližnjih odkril, kar bi škodovalo njeni ali njihovi časti ali dobremu imenu, ali da bo njej ali njenim bližnjim povzročil veliko premoženjsko škodo, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.

(6) Če so bila dejanja iz prvega, tretjega ali petega odstavka tega člena storjeni proti osebi, s katero storilec živi v zakonski, zunajzakonski skupnosti ali registrirani istospolni skupnosti, se pregon začne na predlog.

171. ČLEN KZ-1 PRED NOVELO KZ-1H (2021):

Spolno nasilje

171. člen

(1) Kdor uporabi silo ali zagrozi osebi drugega ali istega spola z neposrednim napadom na življenje ali telo in jo tako prisili, da stori ali trpi kakšno spolno dejanje, ki ni zajeto v prejšnjem členu, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do desetih let.

(2) Če je dejanje iz prejšnjega odstavka storjeno grozovito ali posebno poniževalno ali če je dejanje storilo več oseb zaporedoma ali nad obsojenci ali drugimi osebami, ki jim je vzeta prostost, se kaznuje z zaporom od treh do petnajstih let.

(3) Kdor osebo drugega ali istega spola prisili, da stori ali trpi kakšno spolno dejanje iz prvega odstavka tega člena, tako da ji zagrozi, da bo o njej ali njenih bližnjih odkril, kar bi škodovalo njeni ali njihovi časti ali dobremu imenu, ali da bo njej ali njenim bližnjim povzročil veliko premoženjsko škodo, se kaznuje z zaporom do petih let.

(4) Če sta bili dejanji iz prvega ali tretjega odstavka tega člena storjeni proti osebi, s katero storilec ali storilka živi v zakonski, zunajzakonski skupnosti ali registrirani istospolni partnerski skupnosti, se pregon začne na predlog.

171. ČLEN KZ-1 PO NOVELI KZ-1H (2021):

Spolno nasilje

171. člen

(1) Kdor brez privolitve druge osebe doseže, da ta stori ali trpi kakšno spolno dejanje, ki ni zajeto v prejšnjem členu, se kaznuje z zaporom do petih let.

(2) Privolitev iz prejšnjega odstavka je podana, če je oseba po svoji navzven zaznavni, nedvoumni in svobodni volji privolila v spolno dejanje iz prejšnjega odstavka in je bila sposobna sprejeti tako odločitev.

(3) Kdor uporabi silo ali zagrozi drugi osebi z neposrednim napadom na življenje ali telo in jo tako prisili, da stori ali trpi kakšno spolno dejanje iz prvega odstavka tega člena, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do desetih let.

(4) Če je dejanje iz prejšnjega odstavka storjeno grozovito ali posebno poniževalno ali če je dejanje storilo več oseb zaporedoma ali nad obsojenci ali drugimi osebami, ki jim je vzeta prostost, se kaznuje z zaporom od treh do petnajstih let.

(5) Kdor drugo osebo prisili, da stori ali trpi kakšno spolno dejanje iz prvega odstavka tega člena, tako da ji zagrozi, da bo o njej ali njenih bližnjih odkril, kar bi škodovalo njeni ali njihovi časti ali dobremu imenu, ali da bo njej ali njenim bližnjim povzročil veliko premoženjsko škodo, se kaznuje z zaporom do petih let.

(6) Če so bila dejanja iz prvega, tretjega ali petega odstavka tega člena storjeni proti osebi, s katero storilec ali storilka živi v zakonski, zunajzakonski skupnosti ali registrirani istospolni partnerski skupnosti, se pregon začne na predlog.